

Eindverslag
Ontwerp
Sportmonitor

O+S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek

Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Eindverslag
Ontwerp
Sportmonitor

In opdracht van:
Dienst Welzijn Amsterdam, sector Sport en Recreatie,
gemeente Amsterdam

O+S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek
Paolo van der Steenhoven
Jeroen Slot

Van Dijk, Van Soomeren en Partners
Erik Lagendijk
Martin van der Gugten

Amsterdam, maart 1998

INLEIDING

In december 1996 verstrekte de dienst Sport, Educatie en Cultuur van de gemeente Amsterdam (thans Dienst Welzijn Amsterdam) de opdracht aan Van Dijk, Van Soomeren en Partners (DSP) en het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek (O+S) om een Amsterdamse sportmonitor te ontwikkelen. De opdracht bevatte bovendien de volgende uitvoeringsaspecten:

- beschrijf de manier waarop de monitor uitgevoerd zou kunnen worden, eventueel in relatie tot de WAVE;
- begroot de aan de monitor verbonden periodieke kosten.

Aanleiding om een Amsterdamse sportmonitor te ontwikkelen is het ontbreken van betrouwbare gegevens over de lokale sportdeelname. De gegevens die er wel zijn, hebben betrekking op deel-terreinen van de sport in Amsterdam. Voorbeelden hiervan zijn cijfers over het bezoek van een aantal sportaccommodaties in Amsterdam, gegevens over het aantal leden van Amsterdamse sportverenigingen en resultaten van incidentele sportonderzoeken. Deze data vormen allemaal stukjes van de puzzel, maar maken die niet compleet. Probleem is dat de definities (van sport, sporter en doelgroep) verschillen, de methoden van gegevensverzameling niet overeenkomen en de meetmomenten uiteenlopen. Hierdoor zijn de gegevens niet met elkaar vergelijkbaar en ook niet aanvullend ten opzichte van elkaar. De stukjes vormen samen geen puzzel.

Deze constatering is niet uniek. Elke gemeente die iets meer over de lokale sportdeelname wil weten dan wat daarover in de sportkantines wordt gezegd, loopt aan tegen het gemis van een goed meet-instrument dat hiervoor kan worden ingezet. Zelfs op landelijk niveau zijn er geen betrouwbare en vergelijkbare gegevens. Verschillende onderzoeksinstituten spreken elkaar tegen door dezelfde manco's: geen uniforme definities, verschillende methodieken en steeds weer andere doelgroepen. Bovendien vinden lokale en nationale onderzoeken zeer onregelmatig plaats, waardoor het gissen is naar trends en onderbouwingen daarvan. Vanuit het oogpunt van sportbeleid, en het evalueren daarvan, betekent het missen van betrouwbare en actuele informatie ook dat reflectie over de gevoerde en te varen koers wordt belemmerd, omdat een referentiekader ontbreekt. Er is geen vergelijkingsmateriaal: niet 'in de tijd', maar ook niet ten opzichte van de omgeving.

Doel

Het Amsterdamse sportbeleid is erop gericht om kwantitatief en kwalitatief voldoende voorwaarden te scheppen om sportbeoefening in de breedste zin van het woord voor in principe alle Amsterdammers mogelijk te maken. Dit deel van het beleid heeft vooral betrekking op het (laten) aanbieden en toegankelijk maken van sportvoorzieningen. De gemeente Amsterdam voert daarnaast een stimulerend beleid om groepen die minder vaak aan sport doen, tot actieve beoefening te bewegen. Voor beide beleidslijnen, accommodatieaanbod en doelgroependifferentiatie, is actuele informatie over de aard en omvang van sportdeelname gewenst.

Een monitor wordt over het algemeen getypeerd als: 'een instrument om feitelijke ontwikkelingen in de samenleving met betrekking tot een aantal relevante kenmerken voortdurend bij te houden'¹. Een

¹ Zie onder andere: Verweij, A.O., B. Goezinne en A. Dijkstra: *Opmaat tot signalering: instrumentontwikkeling voor de monitor grote-stedenbeleid*, ISEO Rotterdam, 1995.

dergelijke omschrijving laat nog alle ruimte om concrete instrumenten op verschillende manieren uit te werken, hetgeen in de beleidspraktijk ook te zien valt. Dit heeft onder andere te maken met de uiteenlopende doelstellingen die met monitoring worden nagestreefd. Onlangs werden maar liefst twaalf functies van monitoring op een rij gezet, variërend van signalering en kennisverwerving tot beleidsevaluatie en activering². Het is duidelijk dat het vrijwel onmogelijk is om al die functies in één monitorinstrument te verenigen en dat er keuzes gemaakt moeten worden over de precieze doelstelling van een bepaalde monitor.

Door de afdeling Sport en Recreatie wordt de beschrijvende functie van de te ontwikkelen sportmonitor centraal gezet. De gemeente Amsterdam heeft te kennen gegeven dat de monitor in ieder geval regelmatig informatie moet verschaffen over:

- welk feitelijk sportgedrag de Amsterdammers vertonen, te onderscheiden naar de mate en vorm van sportbeoefening, en het organisatieverband;
- de sportpatronen van groepen die worden onderscheiden naar geslacht, leeftijd, etniciteit, inkomen, huishouden, opleiding en stadsdeel dan wel samengevoegde stadsdelen;
- welke wensen en behoeften Amsterdammers ten aanzien van hun sportgedrag hebben;
- welke ontwikkelingen in sportgedrag en sportbehoeften te constateren zijn.

De doelstelling van de sportmonitor is als volgt omschreven:

De Amsterdamse sportmonitor dient op gestandaardiseerde wijze een periodiek overzicht op te leveren van de ontwikkelingen aan de vraagzijde³ van de sportmarkt binnen de gemeente, gebaseerd op uniforme en betrouwbare kerngegevens.

Tijdens het overleg op 28 oktober 1997 zijn de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden naar voren gekomen:

- de Amsterdamse sportmonitor en met name de operationalisatie van het begrippen dient nauwgezet aan te sluiten bij de landelijke definities⁴, teneinde vergelijking met landelijke cijfers en met andere grote gemeenten mogelijk te maken;
- de structuur van de sportmonitor dient zoveel mogelijk gestandaardiseerd te zijn, zodat vergelijking in de tijd en signalering van trends mogelijk is; wel kan de basisstructuur desgewenst aangevuld worden met informatie over nieuwe ontwikkelingen of bestuurlijke prioriteiten;
- de presentatie van de monitorgegevens dient zodanig te zijn, dat een breed gebruik hiervan door alle betrokken partijen (waaronder politiek, stadsdelen, georganiseerde sport) wordt bevorderd.

2 Zie: Engbersen, R. en T. van der Pennen: *Twaalf functies van monitoring voor de beleidspraktijk*, in Tijdschrift voor de Sociale Sector, september 1996, nummer 9, pagina 4-9.

3 In deze fase definiëren we het begrip 'vraagzijde' met opzet breed. Dit betekent dat de opzet van de Amsterdamse sportmonitor niet op voorhand beperkt wordt tot gegevens uit een bevolkingsenquête.

4 Zie: Bottenburg, M. van en C. Broër: *Afstemming van vraag en aanbod op de sportinformatiemarkt*, Diopter, Amsterdam, 1996.

Werkwijze

Tijdens de ontwerpfase van de Amsterdamse sportmonitor zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- 1 Operationaliseren van de kernvariabelen (op basis van bestaand onderzoek en landelijke definitiestudie), alsmede aanvullende variabelen die centraal staan binnen het Amsterdamse sportbeleid (bijvoorbeeld grensoverschrijdend sportgedrag, vrijwilligerswerk, discriminatie et cetera).
Dit heeft plaatsgevonden door middel van het raadplegen en beoordelen van bestaande sportdeelnameonderzoeken en de studie hierover van Diopter.
- 2 Afstemming met relevante actoren in het (landelijke en gemeentelijke) sportbeleid, die tot doel hebben om de vergelijkbaarheid van informatie te waarborgen en om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de Amsterdamse beleidspraktijk.
Er zijn hiervoor interviews afgenomen bij beleidsambtenaren van gemeente en rijksoverheid. Bovendien is een telefonische enquête gehouden onder ambtenaren van alle Amsterdamse stadsdelen.
- 3 Inventariseren van overige informatiebronnen, die als onderdeel van de sportmonitor een zinvolle aanvulling kunnen vormen op het bevolkingsonderzoek.
Dit onderdeel is vooralsnog buiten de sportmonitor gehouden. De sportmonitor wordt in eerste instantie beschouwd als een sportdeelnamemonitor. Andere informatiebronnen laten we vooralsnog voor wat ze waard zijn.
- 4 Ontwerpen van een onderzoeksopzet, die aansluit bij de inhoudelijke en methodische keuzes die voortvloeien uit de voorgaande werkzaamheden en de eerder beschreven ontwerp vragen.
Op basis van de onder 1 en 2 genoemde werkzaamheden is een conceptmonitor samengesteld die drie maal met de opdrachtgever is besproken en vervolgens is aangepast. Vervolgens is de sportmonitor onderwerp van vergadering geweest tijdens een bijeenkomst met de gastgemeente, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Hierbij waren ook de onderzoekscoördinator van de directie Sportzaken van het ministerie van VWS en collega-onderzoekers van Diopter, stichting Spel en Sport en de vakgroep Vrijtijds wetenschappen van de Katholieke Universiteit van Brabant aanwezig. Deze bijeenkomst heeft tot enkele aanpassingen aan de sportmonitor geleid, ten einde afstemming van basisvragen met deelnameonderzoeken van andere gemeenten te bereiken.

Indeling rapportage

Deze rapportage bestaat na deze inleiding uit:

- een beschrijving van de onderzoeksmethodiek die bij de sportmonitor hoort ('protocol');
- de vragenlijst met antwoordcategorieën van de sportmonitor;
- een bijlage, waarin het voortraject is beschreven zoals dat is genoemd onder de bovenstaande punten 1 en 2.

Wij stellen voor twee methodieken te hanteren voor de dataverzameling die aan de sportmonitor ten grondslag ligt. De data voor de monitor worden aan de hand van een vragenlijst verzameld. De vragenlijst wordt voor een deel telefonisch afgenomen en aangevuld met een face-to-face-enquête onder personen die niet op telefonische wijze worden geënquêteerd.

Een telefonische enquête heeft het voordeel dat op een snelle en budget-vriendelijke wijze Amsterdammers kunnen worden ondervraagd. Nadeel van de methode is dat personen met geheime telefoonnummers en mensen die de Nederlandse taal niet goed beheersen niet of nauwelijks worden bereikt. Daarom worden met name Turken, Marokkanen en Surinamers/Antillianen met een mondelinge enquête thuis bezocht.

Steekproef en respons

Er wordt een steekproef getrokken uit het bevolkingsregister, verrijkt met actuele adresgegevens. De steekproef omvat personen van 6 jaar tot 80 jaar. We gaan er vanuit dat het aantal ouderen van 80 jaar of ouder niet of nauwelijks meer aan sportieve activiteiten deelnemen. Het sportgedrag van kinderen van 6-12 jaar wordt via de ouders geïnterviewd.

Uit eerdere onderzoeken weten we dat er verschillen in sportbeoefening naar etniciteit bestaan.

Daarom is de steekproef gestratificeerd naar etniciteit. Dit betekent dat leden van etnische minderheidsgroepen oververtegenwoordigd zijn in de steekproef (en respons). Het stelt ons in staat betrouwbare uitspraken over deze groepen te doen. We onderscheiden vijf etnische groepen, te weten Surinamers/Antillianen, Turken, Marokkanen, personen uit niet-industrielanden en Nederlanders (inclusief personen uit industrielanden). De eerste vier etnische groepen behoren tot de zogenaamde doelgroepen van het Amsterdamse minderhedenbeleid.

De beoogde respons is circa 1200 personen. Om uitspraken te kunnen doen over de doelgroepen van het minderhedenbeleid zijn - als er ook onderscheid wordt gemaakt naar andere achtergrondkenmerken - zo'n 200 geslaagde vraaggesprekken per etnische groep nodig. Daarnaast worden 400 Nederlanders geënquêteerd. Deze omvang stelt ons in staat een goed beeld te schetsen van de sportdeelname van Amsterdammers en doelgroepen. De steekproefomvang is nog te klein om over een substantiële groep Amsterdammers met een belemmering of handicap te kunnen rapporteren. Alleen onder ouderen (met name 75-plussers) is de trefkans op personen met een lichamelijke handicap hoger.

Een sportmonitor waarbij op stadsdeelniveau (thans 17 stadsdelen) wordt gerapporteerd, vereist een grotere steekproef (beoogde respons al gauw minimaal 8500 personen).

De duur van een volledige enquête dient beperkt te blijven tot maximaal 20 minuten.

Inhoud vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit drie blokken met vragen. Het eerste blok bevat de kernvragen van het onderzoek. Er wordt gevraagd welke sporten men beoefent, hoe vaak en in welk (organisatorisch) verband dat wordt gedaan. Deze vragen keren in ieder vervolgonderzoek terug.

In het tweede blok wordt ingegaan op de meest beoefende sport of hoofdsport van de respondent. De vragenset is bedoeld voor verdieping in het sportgedrag en het subjectieve oordeel van sporters over het (gemeentelijk) aanbod van activiteiten en accommodaties.

Tot slot omvat het laatste blok enkele aanvullende achtergrondvragen die in iedere meting worden gesteld. Dit zijn zogenaamde kernvariabelen-vragen van O+S. Dit wordt gedaan voor kenmerken voor

zover deze niet uit de steekproef zijn af te leiden. Gegevens over etniciteit, geslacht, leeftijd, vestigingsduur (voor de bepaling 1e/2e generatie allochtonen) en adreskenmerken zijn uit de steekproef bekend en worden aan de respons toegevoegd. Over deze kenmerken worden respondenten dus geen vragen meer gesteld. De aanvullende vragen gaan over de samenstelling van het huishouden, het gezamenlijk netto-huishoudensinkomen, de voornaamste dagelijkse bezigheid en het hoogste opleidingsniveau.

Frequentie onderzoek

In het onderzoek onderscheiden we twee fasen. De **eerste** fase bestaat uit een telefonische enquête, aangevuld met een face-to-face-enquête onder telefonisch moeilijk bereikbare groepen. De beoogde respons is 1200 personen. Deze omvang stelt ons in staat een goed beeld te schetsen van de sportdeelname van Amsterdammers en doelgroepen van de sport. Dit onderzoek is de eerste meting van de sportmonitor.

De duur van de enquête dient beperkt te blijven tot 10-20 minuten.

In het onderzoek wordt de volledige vragenlijst (alle vragenblokken) afgenomen.

Het verdient aanbeveling het volledige onderzoek eens per twee jaar uit te voeren.

We raden af de volledige vragenlijst op te nemen in de lopende O+S-enquêtes WAVE- en Omnibus. De lengte van een gecombineerde vragenlijst is te lang en zou hoogstwaarschijnlijk leiden tot het afbreken van het gesprek door de respondent. Daarnaast is de continuïteit dan wel een vast tijdstip van deze onderzoeken niet gegarandeerd. Met de sportmonitor heeft DWA de beschikking over een volwaardig meet-instrument waarvan zij kan aangeven wanneer en hoe vaak het wordt gehanteerd.

Een omvangrijke sportmonitor zoals hierboven is geschetst, wordt in ons voorstel een keer per twee jaar uitgevoerd. Dat is te weinig om trends in gedrag en opvattingen snel waar te kunnen nemen. We stellen daarom voor in het tussenliggende jaar een korte meting uit te voeren. Dat heeft het voordeel ontwikkelingen in sportgedrag meer nauwlettend te kunnen volgen. Dit noemen wij de basismonitor of tweede fase en de uitvoering wordt hieronder beschreven.

De **tweede** fase omvat een kort (telefonisch) onderzoek (maximale gespreksduur 10 minuten). Hierin zijn de kernvragen (eerste blok), de standaard-achtergrondvragen en eventueel enkele aanvullende beleidsactuele vragen opgenomen. Het bereik onder allochtonen is met deze onderzoeksmethode niet optimaal en indien nodig zal de respons daarvoor worden gecorrigeerd.

De tweede fase wordt een jaar na de eerste meting uitgevoerd, bij voorkeur in dezelfde periode. De gegevens worden gebruikt voor het actualiseren van de kengetallen van de sport en analyse van trends.

Toevoeging van vragen over beleidsrelevante zaken is optioneel. Het stelt de gemeente in staat ontwikkelingen die met sport te maken hebben, snel te meten. We denken hier aan de evaluatie van publieksacties of opiniepeilingen over sport gerelateerde onderwerpen (bijvoorbeeld Gay Games, specifieke vragen over accommodatiebeleid).

De beoogde respons is 300 - 400 respondenten.

Achtergrondkenmerken

Achtergrondvragen zijn bedoeld om aan te kunnen geven welke groepen deelnemen aan sportactiviteiten. De meeste gegevens worden ontleend aan de steekproef.

Relevante kenmerken in de sportmonitor zijn:

- geslacht, leeftijd en stadsdeel woonadres;
- etniciteit, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar vijf groepen: Surinamers/Antillianen, Turken, Marokkanen, personen uit niet-industrielanden en Nederlanders (inclusief personen uit industrielanden). De eerste vier etnische groepen behoren tot de zogenaamde doelgroepen van het Amsterdamse minderhedenbeleid.
- eerste generatie / tweede generatie allochtonen
- opleidingsniveau, inkomen, voornaamste bezigheid (bij schoolgaande kinderen ook: onderwijstype) en samenstelling huishouden.

Analyse

De analyse van de eerste meting bestaat uit twee delen. Het eerste deel is beschrijvend van karakter. We gaan in op de samenstelling van de populatie, het sportgedrag en kenmerken van sporters en niet-sporters. Daarna bezien we - met behulp van multi-variate analysemethoden - welke factoren bijdragen aan al dan niet sporten. Voorbeelden van deze factoren zijn inkomen, leeftijd, etniciteit, voornaamste dagelijkse bezigheid, subjectieve oordeel over accommodatie en de plaats waar men woont (stadsdeel).

De tweede meting levert kengetallen van de sport op. De opzet is op hoofdlijnen de resultaten te presenteren. Daarbij wordt bezien in welke mate Amsterdammers en doelgroepen sport beoefenen en of zich daarin veranderingen hebben voorgedaan.

Aan de presentatie van de kengetallen van de sport dient naar onze mening zorgvuldige aandacht te worden besteed. Over de resultaten van deze tussenmeting kan jaarlijks worden gerapporteerd. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een 'fact-sheet' verschijnen.

VRAGENLIJST

In de Amsterdamse monitor wordt een vragenlijst gehanteerd die geschikt is voor zowel een telefonische als mondelinge enquête. Het commentaar van de deelnemers aan de bijeenkomst van 24 september 1997 is in de vragenlijst verwerkt. Als kinderen (6-17 jaar) worden ondervraagd, is de vragenlijst in taalgebruik aangepast.

A KERNVRAGEN SPORTMONITOR

- 1 Bent u in de afgelopen 12 maanden sportief actief geweest?
Het gaat om die sportieve activiteiten die u min of meer beoefent volgens de gebruiken en regels uit de sportwereld. Wij verstaan hieronder ook wandelen, toerfietsen en erkende denksporten.

ja

nee -----> [leeftijd respondent 18 jaar of ouder] ga naar vraag 10

nee -----> [leeftijd respondent 6-17 jaar] ga naar vraag 6

- 2 Aan welke van de volgende sportieve activiteiten heeft u in de afgelopen 12 maanden meegedaan?

ENQ: Op TOONBLAD in vullen, spontaan de sporten laten noemen.

[Wel in vakantie, niet in schooltijd]

- 3 Hoeveel keer heeft u de zojuist genoemde sporten in de afgelopen 12 maanden beoefend?
per tak van sport:

sport 1 _____	aantal keer _____
sport 2 _____	aantal keer _____
sport 3 _____	aantal keer _____
sport 4 _____	aantal keer _____
sport 5 _____	aantal keer _____

- 4 Hoe regelmatig beoefende u deze sporten in de afgelopen 12 maanden? (en dan alle sporten te zamen)

minder dan 12 keer per jaar -----> ga naar vraag 10

1 keer per maand

2-3 keer per maand

1 keer per week

2-3 keer per week

4-7 keer per week

8 keer of meer per week

5 In welk verband heeft u de afgelopen twaalf maanden uw sport(en) beoefend?

Was dat bij een sportvereniging, een sportschool of ergens anders?

ENQ: meerdere antwoorden mogelijk

sportvereniging

sportschool, fitnesscentrum, skischool, manege, tennisschool, andere commerciële sportaanbieder

sportbuurtwerk, sportinstuif, streetball, buurthuis, wijkcentrum, migrantenclub, welzijnswerk

via het werk (bedrijf, overheid)

studentensportclub/-vereniging

met school buiten schooltijd

met vrienden, familie, gezin

alleen/individueel (bijvoorbeeld joggen)

onder medische begeleiding (bijvoorbeeld fysiotherapeut)

in ander verband, namelijk _____

Vraag 6 is alleen voor kinderen/jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar

6a Ga je naar school?

ja

nee -----> ga naar vraag 6d

6b Ga je wekelijks naar gymnastiekles of lichamelijke opvoeding op school?

ja, wekelijks

af en toe

nee, nooit

6c Waarom ga je niet wekelijks of maar af en toe naar gymnastiekles?

ik heb geen gymnastiek/lichamelijke opvoeding

vanwege lichamelijk gebrek, belemmering of ziekte

geen zin, ik spijbel

religieuze/principiële/culturele redenen, mag niet van mijn ouders

andere reden, namelijk _____

6d Ga je wekelijks naar zwemles?

ja, wekelijks

af en toe

nee, nooit -----> ga naar vraag 6f

6e

Ga je naar zwemles onder schooltijd of buiten schooltijd?

onder schooltijd

buiten schooltijd

beide

6f Waarom ga je niet wekelijks of maar af en toe naar zwemles?
ik heb al (een) diploma('s)
ik heb geen zwemles
vanwege lichamelijk gebrek, belemmering of ziekte
geen zin, ik spijbel
religieuze/principiële/culturele redenen, mag niet van mijn ouders
andere reden, namelijk _____

[is kind/jongere een niet-sporter (cf vraag 1) dan doorverwijzing naar vraag 10]
[is kind/jongere een sporter (cf vraag 1) dan naar volgende vraag]

7 Waar heeft u in de afgelopen twaalf maanden gesport?
ENQ: meerdere antwoorden mogelijk
sportterrein (sportveld, tennisbaan, golfcourse, manege)
zwembad
sporthal
gymlokaal
sportzaal
sportschool/fitnesscentrum/tennisschool/klimhal/andere commerciële accommodatie
buurthuis/wijkgebouw
park
trapveldje
trimbaan
andere openbaar gebied: straat, water
thuis/tuin
elders

8 Op welke plek sport u meestal? Is dat
in uw wijk
elders in uw stadsdeel
elders in Amsterdam, namelijk in stadsdeel _____
buiten Amsterdam
buitenland

9 Bent u tevreden over de sportvoorzieningen of sportmogelijkheden
a in uw eigen buurt/wijk?
b in uw eigen stadsdeel?
c in Amsterdam?
zeer tevreden
tevreden
niet tevreden/ontevreden
ontevreden
zeer ontevreden
geen oordeel

10 Ziet u zichzelf als sporter?

ja

nee

Alleen beantwoorden als vraag 1 met nee is beantwoord of vraag 4 met minder dan 12 keer per jaar

11 Heeft u in het verleden gesport?

ja

nee ----> naar vraag 13

12 Heeft u bij een vereniging, sportschool of in een ander verband gesport?

sportvereniging

sportschool, fitnesscentrum, skischool, manege, tennisschool, andere commerciële sportaanbieder
sportbuurtwerk, sportinstuif, streetball, buurthuis, wijkcentrum, migrantenclub, welzijnswerk
via het werk (bedrijf, overheid)

studentensportclub/-vereniging

met school buiten schooltijd

met vrienden, familie, gezin

alleen/individueel (bijvoorbeeld joggen)

in ander verband, namelijk _____

13 Wat is de belangrijkste reden dat u niet (meer) sport?

ik ben verhuisd

fysieke problemen (blessure, afgekeurd, ziek, lichamelijke beperking)

ik ben te oud

het is/werd te duur

nooit gesport

ik heb/had geen tijd, andere bezigheden

geen zin (meer), geen interesse

sportvereniging/-club opgeheven

sportterrein te ver, slecht bereikbaar

het sportaanbod (activiteiten)/was niet leuk/goed meer

de accommodatie was niet voldoende

andere reden, namelijk _____

De vragen 14 en 15 zijn voor alle respondenten.

14 Verricht u weleens werkzaamheden voor de vereniging?

ja

nee ----> naar doorverwijzing

15 Om welke werkzaamheden gaat het?

bestuurswerkzaamheden (voorzitter/secretaris/penningmeester)

commissielid

sporttechnische functie (trainer, coach, leider)

arbitrage werkzaamheden (scheidsrechter/lijnrechter/grensrechter)

(para-)medische werkzaamheden (arts/fysiotherapeut/masseur)

ondersteunende werkzaamheden (vervoer, bar, schoonmaak, onderhoud)

Doorverwijzing

[niet-sporters, (vraag 1: nee en vraag 4: minder dan 12 keer per jaar) ga naar blok C]

[sporters, (vraag 1: ja) ga naar blok B]

B VRAGEN OVER DE HOOFDSPORT

■ Welke sport beschouwt u als uw hoofdsport?

ENQ: *Spontaan laten noemen*

ENQ: *Zie TOONBLAD*

2 Nam u in de afgelopen 12 maanden voor deze sport deel aan door de bond georganiseerde competitiewedstrijden?

ja

nee

3 Hoeveel keer heeft u deze sport in de afgelopen 12 maanden beoefend?

aantal keer _____

4 Hoeveel uren sport u gemiddeld per keer?

aantal uur _____

5 In welk verband heeft u in de afgelopen twaalf maanden uw sport(en) beoefend?

Was/is dat bij een sportvereniging, een sportschool of ergens anders?

ENQ: *meerdere antwoorden mogelijk*

sportvereniging

sportschool/fitnesscentrum/skischool, manege, tennisschool, andere commerciële sportaanbieder

sportbuurtwerk, sportinstuif, streetball, buurthuis, wijkcentrum, migrantenclub, welzijnswerk

via het werk (bedrijf, overheid)

studentensportclub/-vereniging

met school buiten schooltijd

met vrienden, familie, gezin

alleen/individueel (bijvoorbeeld joggen)

in ander verband, namelijk _____

6 Wat is uw oordeel over de organisatie van [antwoord vraag 5]?

zeer tevreden

tevreden

niet tevreden/ontevreden

ontevreden

zeer ontevreden

geen oordeel

7 De plek waar u het meest sport, is dat een:

ENQ: meerdere antwoorden mogelijk

sportterrein (sportveld, tennisbaan, golfcourse, manege)

zwembad

sporthal

gymlokaal

sportzaal

sportschool/fitnesscentrum/tennisschool/klimhal/andere commerciële accommodatie

buurthuis/wijkgebouw

park

trapveldje

trimbaan

andere openbaar gebied: straat, water

thuis/tuin

elders

8 Hoe gaat u meestal naar deze plek toe?

auto, motor

ik word gebracht

(brom)fiets

te voet

openbaar vervoer

taxi

9 Waar ligt deze sportplek?

in de wijk

elders in stadsdeel

elders in Amsterdam, namelijk in stadsdeel _____

buiten Amsterdam

10 Voelt u zich wel eens onveilig op of rond deze sportplek?

ja, zeer regelmatig

ja, soms

zelden

nooit

11 Wat is uw oordeel over de sporttechnische kwaliteit (bijvoorbeeld toestand van de vloer, veld, het zwemwater, sporttoestellen) van de plek waar u sport?

12 Wat is uw oordeel over de bereikbaarheid van de plek waar u sport?

13 Wat is uw oordeel over de hygiëne van de plek waar u sport?

14 Wat is uw oordeel over de parkeerfaciliteiten bij de plek waar u sport?

15 Wat is uw algemene oordeel over de plek waar u sport?

Antwoordcategorieën vraag 11-15:

zeer tevreden

tevreden

niet tevreden/ontevreden

ontevreden

zeer ontevreden

geen oordeel

15 Hoeveel contributie of bijdrage betaalt u jaarlijks voor deze sport?

ENQ: inclusief bondsbijdrage

Guldens per jaar _____

16 Vindt u dit bedrag hoog, normaal of juist laag?

hoog

normaal

laag

17 Welk bedrag bent u jaarlijks naast contributie/toegangsgeld kwijt aan deze sport? Denkt u daarbij bijvoorbeeld aan vervoer, attributen en kleding.

ENQ: vraag bij kinderen eventueel aan de ouders

Guldens per jaar _____

18 Heeft u een Stadspas?

ja

nee -----> naar blok C

19 Maakt u gebruik van de Stadspas voor sportbeoefening?

ja

nee

C OVERIGE ACHTERGRONDKENMERKEN

- I** Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?
- 2 Hoeveel personen van 16 jaar of ouder telt dit huishouden (inclusief uzelf)?
- 3 Kunt u zeggen hoe dit huishouden is samengesteld?
twee volwassenen, geen kinderen
(echt)paar met kind(eren) (thuis)
een ouder met kin(eren) (thuis)
anders, met kind(eren) (thuis)
anders, zonder kind(eren) (thuis)
geen antwoord, weet niet
- 4 Tot welke leeftijdsgroep behoren de kinderen die nog bij u thuis zijn?
jonger dan 4 jaar
tussen de 4 en 12 jaar ($4 \leq \text{leeftijd} \leq 12$)
ouder dan 12 jaar (wel op school)
ouder dan 12 jaar (NIET meer op school)
geen antwoord, weet niet
- 5 Wat is het NETTO inkomen PER MAAND waarover het huishouden beschikt?
(d.i. exclusief inkomen van kinderen jonger dan 18 jaar; vakantiegeld, kinderbijslag en
neveninkomsten).
netto fl 1400 p-mnd of minder
netto tussen de fl 1400 en fl 2000 p-mnd
netto tussen de fl 2000 en fl 2750 p-mnd
netto tussen de fl 2750 en fl 4250 p-mnd
netto boven de fl 4250 p-mnd
weet niet, geen antwoord

6 Om hoeveel inkomens gaat het hier (exclusief dat van eventuele kinderen jonger dan 18 jaar) ?
één inkomen
twee inkomens
meer dan twee inkomens
geen antwoord, weet niet

7 Wat is de voornaamste bron van inkomen van dit huishouden?
loon, salaris (ook van Melkertbanen et cetera)
AOW/ANW, pensioen
RWW, bijstand
studiebeurs, ouderbijdrage
WAO, AAW
(N)WW
eigen bedrijf, praktijk
geen
anders, namelijk
geen antwoord, weet niet

8 Wat is uw voornaamste bezigheid?
werkzaam in loondienst, gesalarieerd
onderwijs volgend, studerend
huisvrouw/huisman
arbeidsongeschikt, invalide
werkloos, werkzoekend, wachtgeld
AOW, gepensioneerd, rentenierend, VUT
meewerkend in familiebedrijf
zelfstandig werkzaam
anders
geen antwoord, weet niet

9 *[Deze vraag is bedoeld voor schoolgaande kinderen/jongeren]*
Wat voor soort school of onderwijs bezoek je? Is dat een:
basisschool
speciaal onderwijs (bijv mlk, zmok, lom, zmlk)
(ongedeelde) brugklas
ivbo/vbo/mavo
havo/vwo
mbo
leerlingwezen/streekschool/roc/o&s
hbo
universiteit
andere opleiding

10 Wat is uw hoogst VOLTOOIDE opleiding?

geen opleiding of lagere school/basisschool niet afgemaakt

lagere school/basisschool

VBO/LBO (huishoud-, ambacht-, technische school of een interne bedrijfsopleiding) en MBO-KORT

MAVO, MULO

MBO-LANG

HAVO, VWO, HBS, MMS

HBO

WO, universiteit

geen antwoord, weet niet

Toonblad sporten voor enquêteur

- aerobics/callanetics
- american football
- atletiek
- basketbal
- bergbeklimmen/alpinisme
- biljarten
 - biljarten
 - poolbiljarten
 - snooker
- boogschieten
- bowling/kegelen
- cricket
- darts
- denksporten:
 - bridge
 - dammen
 - schaken
- fitness/bodybuilding
- golf
- gymnastiek/turnen
- handbal
- handboogschieten
- hockey
- honkbal/softbal
- jeu de boules
- kaatsen
- kanoën
- korfbal
- krachtsport
 - gewichtheffen
 - powerliften
- midgetgolf
- motorsport
- onderwatersport
- paardensport
- racketsporten
 - badminton
 - squash
 - tafeltennis
 - tennis
- roeien
- rugby
- schaatssporten:
 - hardschaatsen
 - kunstschaatsen
 - ijshockey
- schietsport
- skateboarding
- skeeleren
- skiën
 - alpineskiën
 - langlaufen
 - snowboarding
- sportvissen
- surfen
- touwtrekken
- triathlon
- trimmen/joggen/hardlopen
- vechtsporten
 - boksen
 - judo
 - karate
 - kickboksen/thaiboksen
 - schermen
 - taekwondo
 - worstelen
 - andere, nl:
- vliegen/parachutespringen
- voetbal
 - veldvoetbal
 - zaalvoetbal
- volleybal
- wandelsport
- waterpolo
- waterskiën
- wielrensporten
 - atb
 - fietscross
 - toerfietsen
 - wielrennen

- zeilen
- zwemsporten
 - hardzwemmen
 - kunstzwemmen
 - recreatiezwemmen
 - schoonspringen
- andere, namelijk

Bijlage voortraject 'Ontwerp van een Amsterdamse sportmonitor'

Amsterdam, april 1997

Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Eric Lagendijk
Martin van der Gugten

Inleiding

In dit tussenverslag over het ontwerp van een sportmonitor voor de gemeente Amsterdam, geven wij een voorlopige stand van zaken over de ontwikkeling hiervan. In de afgelopen maanden heeft DSP een aantal gesprekken gevoerd met sleutelinformanten. Daarnaast zijn sportdeelname-onderzoeken verzameld en geanalyseerd. Er is telefonisch contact opgenomen met de Amsterdamse stadsdelen om te bezien waar zij behoefte aan hebben op sportinformatieterrein.

Voor de onderzoeksvragen, planning en werkwijze verwijzen wij naar de gezamenlijke offerte van DSP en O+S van 29 november 1996. Dit verslag is opgebouwd volgens het verloop van het vooronderzoek.

In het eerste hoofdstuk staan de eerste gedachten over de lokale sportmonitor. De informatie hierin bestaat enerzijds uit ervaringskennis, anderzijds is geput uit rapporten van gemeenten en landelijke sportinstanties.

Hoofdstuk 2 is een bundeling van gespreksverslagen met sleutelinformanten. Hierin staan wensen en voorwaarden die betrekking hebben op de invulling van het meetinstrument.

Hoofdstuk 3 is een uitwerking van de enquête die gehouden is onder Amsterdamse stadsdelen. Het zijn vooral stadsdelen die straks de informatie die de monitor genereert kunnen gebruiken.

DSP geeft met hoofdstuk 4 een voorzet aan O + S. Dit behelst een voorlopige (methodologisch niet uitgewerkte) vragenlijst voor het bewonersonderzoek. Hiermee hebben wij voortgebouwd op de informatie uit de hoofdstukken 1 tot en met 3.

In de bijlage zijn twee lijstjes opgenomen: één met vragen in verband met de interviews, de ander met namen van sleutelinformanten.

De vervolgstap die gemaakt moet worden, is het verder bijstellen en methodologisch uitwerken van de vragenlijst uit hoofdstuk 4. Volgens de werkverdeling zal O + S dit gaan doen. Wanneer deze enquête nader vorm heeft gekregen, kan de begeleidingscommissie bijeen worden geroepen. Wij stellen voor dit eind mei, begin juni 1997 te doen.

■ Enkele gedachten over de lokale sportmonitor

1.1 Items voor een bewonersenquête

Om een beeld te krijgen van de lokale sportdeelname, dient naar de volgende items te worden te worden gevraagd.

Persoonlijke achtergrondgegevens:

- A man/vrouw
- B leeftijd
- C samenstelling huishouden
- D postcode/buurt/stadsdeel
- E sociaal-economische groep (werk/inkomen/scholing)
- F veel/weinig vrijetijd
- G etnische achtergrond
- H gehandicapt

Sportgedrag:

- 1 sport wel/niet
- 2 tak(ken) van sport (zomer/winter)
- 3 frequentie van sport
- 4 regelmaat van sportbeoefening
- 5 duur/tijdstip van sportbeoefening
- 6 organisatievorm
- 7 competitieverband
- 8 soort accommodatie
- 9 plaats van de accommodatie

Verdieping, waardering en plannen:

- 10 deelname aan lichamelijke opvoeding op school/ heeft deelgenomen aan lichamelijke opvoeding op school
- 11 vrijwilligerswerk (bestuurlijk, ondersteunend/begeleidend, sporttechnisch, accommodatie-onderhoud)
- 12 discriminatie
- 13 blessure
- 14 vandalisme
- 15 contributie/financiële bijdrage (eventueel jaarlijkse, bijkomende kosten)
- 16 vervoer naar accommodatie
- 17 tevredenheid accommodatie (1-10)
- 18 tevredenheid organisatie
- 19 tevredenheid sportaanbod
- 20 plannen voor volgend jaar

1.2 Verenigingsenquête

Feiten:

- I tak(ken) van sport
- II accommodatie(s)
- III aantal leden (per tak van sport)
- IV aantal leden uit stadsdeel/Amsterdam/buiten Amsterdam
- V aantal kaderleden (bestuurlijk, ondersteunend/begeleidend, sporttechnisch, accommodatie-onderhoud)
- VI aantal kadervacatures (onderverdeling als V)
- VII contributie gemiddeld junioren/senioren
- VIII aangesloten bij de landelijke sportbond (NOCNSF)
- IX vertegenwoordiging allochtonen
- X totale omzet van de vereniging

Waardering en plannen:

- XI tevredenheid over omvang en kwaliteit van het kader
- XII tevredenheid over de financiële situatie
- XIII tevredenheid over het aantal leden
- XIV tevredenheid over de accommodatie
- XV is er een verenigingsbeleidsplan (vervolgens: plannen/acties m.b.t. XI, XII, XIII en XIV (ja/nee)

1.3 Formulering/standaardisering vraag- en antwoordcategorieën

De in 1 en 2 weergegeven items moeten worden geoperationaliseerd. Hiervoor kunnen wij voor een groot deel aansluiten bij bestaand enquête-onderzoek. Diopter heeft bovendien een standaardisering aangebracht voor een aantal vragen over sportdeelname. Omdat de sportmonitor in eerste instantie een signaalfunctie en registreerfunctie heeft, gaan wij niet uitvoerig verklaren waarom de een wel en de ander niet aan sport doet. Vaak zeggen persoonskenmerken (leeftijd, sociaal-economische groep e.d.) en maatschappelijke ontwikkelingen al heel wat. Dat geldt ook voor motieven van sportbeoefening. Antwoorden op deze zaken zijn geen tijd, geen zin, geen prioriteit resp. leuk, gezond, winnen. Desnoods kunnen wij wel vragen wat men dan wel in de vrijetijd doet, in de trant van: Wat doet u dan wel in uw vrijetijd (meerdere antwoorden mogelijk):

- ☐ O familiebezoek
- ☐ O bezoek aan culturele instelling(en)
- ☐ O uitgaan
- ☐ O de natuur in
- ☐ O lezen
- ☐ O lidmaatschap hobby/muziekverenigingen
- ☐ O TV kijken
- ☐ O computeren

Wellicht dat het vergelijkenderwijs interessant is om deze vraag ook aan sporters te stellen. Aan een dergelijke uitweiding kan ook een vraag over passieve sportbeoefening worden vastgeknoopt:

Bezoekt u wel eens een sportwedstrijd of -evenement?

- ☐ O een enkele keer per jaar
- ☐ O maandelijks
- ☐ O wekelijks
- ☐ O nooit

Een vraag over sport kijken op TV lijkt mij vooralsnog zinloos. Uit kijk- en luisteronderzoek blijkt dat sportprogramma's de best bekeken uitzendingen zijn. Oranje scoort jaarlijks het hoogst met soms 80% kijkdichtheid. Wat valt daar nog aan toe te voegen?

De persoonlijke achtergrondgegevens zullen weinig problemen opleveren omdat O + S hier in veel gevallen navraag over doet. Desgewenst kan een vergelijk worden gemaakt met de Rotterdamse vrijetijdsmonitor 1995 (enquête wonen, leven en uitgaan in Rotterdam 1995, COS, vraag 1-8). Voor E zijn classificaties geformuleerd. Bij G dienen we uit te gaan van etnische komaf/allochtoon volgens de VNG/ISEO-definitie. Het item H dient ook te worden uitgewerkt in categorieën. Dit is opvraagbaar. Voor zowel G als H zal de steekproef voldoende groot moeten zijn. Zo nodig dient deze 'opgehoogd' te worden.

De standaardisering van Diopter heeft betrekking op het feitelijke sportgedrag. De items 1, 2, 3 en 4 zijn uitgewerkt terug te vinden op de pagina's 83 en 84 van het rapport 'Afstemming vraag en aanbod op de sportinformatiemarkt (Amsterdam, februari 1996). Item 5 niet en 7 evenzo min, maar deze vragen/antwoordcategorieën zijn gemakkelijk te bedenken. Voor de takken van sport (item 2) is een 'toonblad sporten' opgesteld (pag. 85, Diopter). De items 6 en 8 worden deels door elkaar gehaald in Diopters vragenlijst. Organisatievorm moet zijn:

In welk organisatieverband beoefende u uw sport?

- ☐ sportvereniging
- ☐ sportschool/fitnesscentrum
- ☐ welzijnsorganisatie (migrantenclubje, buurthuisclub)
- ☐ andere commerciële organisatie
- ☐ bedrijf
- ☐ buitenschools onderwijsverband
- ☐ informeel groepsverband (bijv. vriendenclubje)
- ☐ puur individueel (bijv. joggen)
- ☐ anders, namelijk

Soort accommodatie kan worden geoperationaliseerd door middel van: In of op welke accommodatie beoefende u uw sport?

- ☐ sportterrein (sportveld, tennisbaan etc.)
- ☐ sporthal
- ☐ zwembad
- ☐ gymlokaal
- ☐ commerciële sportzaal
- ☐ buurthuis/wijkgebouw
- ☐ openbaar gebied (straat, park, trapveldje, plein)
- ☐ anders, namelijk

Er bestaat geen standaardisering of voorbeeld voor de verdiepingen-vragen uit de sportenquête. De items 10, 11, 12, 13 en 14 zijn in de trant van heeft u wel of niet het afgelopen jaar Bij vandalisme gaat het om:

Heeft u het afgelopen jaar bij in het kader van uw sportbeoefening wel eens (materiële of lichamelijke/psychische) schade opgelopen als gevolg van een van de volgende delicten

- ☐ fietsdiefstal
- ☐ autodiefstal
- ☐ diefstal van kleding of geld
- ☐ roofoverval
- ☐ geweld (molestatie, aanranding, verkrachting)

Contributie (15) dient gerubriceerd te worden (f 50-100,-/ f 100-150,-/ f 150-200,- etc). Het gaat om bedragen per seizoen, inclusief eventuele bondsbijdragen. Bij bijkomende kosten gaat het om kosten voor kleding, schoeisel, vervoer en materiaal. Bij vervoer denken we aan te voet, per fiets, met het OV of met de auto. Tevredenheid (17, 18, 19) meten we aan de hand van rapportcijfers. Plannen voor volgend jaar (20) hebben betrekking op beëindiging deelname en/of beoefening andere tak van sport.

Aangezien sportverenigingen voor het lokale sportbeleid de meest fundamentele en tevens meest afhankelijke intermediaire organisaties zijn, strekt het ons inziens tot aanbeveling de clubs regelmatig te ondervragen. Daarmee kan gesignaleerd worden in hoeverre zij erin slagen leden te werven en behouden en met welke problemen zij te kampen hebben.

De feitelijke stand van zaken spreekt grotendeels voor zich. De items I, II, III, V, VI en VIII kunnen zo ingevuld worden. Bij accommodatie dient te worden nagegaan of dit een gemeentelijke accommodatie is of een accommodatie in eigendom van de club. Bovendien kan gevraagd worden of de club zelfwerkzaamheid uitvoert ten aanzien van beheer, toezicht en onderhoud. Ook moet rekening worden gehouden met het in eigendom/beheer hebben van een clubhuis/kantine bij veldsportverenigingen en sporthalgebruikers.

Het antwoord op vraag IV kan desnoods worden geschat, evenals voor vraag IX. Bij item VII gaat het om gemiddelden: bij jeugd omdat er verschillen zijn tussen welpen, pupillen, adspiranten en junioren en bij senioren omdat het bijvoorbeeld verschil uitmaakt of er al dan niet aan een competitie wordt meegedaan. In dat kader kan ook gevraagd worden of de club korting verleend aan stadspashouders.

Item X slaat op het totaal aan inkomsten/uitgaven van de vereniging zoals dat in de laatste jaarrekening is opgenomen.

De laatste items (XI tot en met XIV) zijn wederom waarderingsvragen die met behulp van rapportcijfers zijn te beantwoorden. Nummer XV is een vierledige ja/nee vraag.

Overkoepelend deel in de rapportage:

beschikbaarheid van bronnen voor invulling/structuur van de monitor:

- registratiegegevens (bevolking, ledenregistratie, bezoekregistratie)
- informatie over sportaanbieders (verenigingen, sportscholen, buurthuizen)
- informatie over accommodaties (managementgegevens zoals verhuur, tarieven, onderhoud, kwaliteit, takken van sport)
- informatie over deelnemers (enquête)
- informatie over het kader (Zo nodig aanvullende enquête, dan wel koppeling met verenigingen)

Vervolgens advies over bronnen/gegevens mee te nemen in de monitor en hoe.

2 Sleutelpersonen aan het woord

2.1 De gemeente Amsterdam over de sportmonitor *De afdeling Sport en Recreatie*

Bert Veldkamp van de afdeling Sport en Recreatie vindt dat de sportdeelname centraal onder de aandacht moet staan. Hoe stadsdelen de uitkomsten van de monitor toepassen is aan hen. Vooral nog wordt niet verder ingegaan op ander vrijetijdsgedrag. Ook verdere uitweidingen, bijvoorbeeld over discriminatie en vandalisme zijn nog niet aan de orde. Wel kan een vraag gesteld worden over de sociale veiligheid van sportaccommodaties, maar dan dus gericht op de veiligheidsbeleving in plaats van het delict.

Van belang is de postcode van de sporter ten opzichte van de plaats waar deze sport beoefent. Ook is het goed te vragen of de respondent op school aan bewegingsonderwijs deelneemt, en aan schoolsport buiten schooltijd. Bert vindt motieven om te sporten minder interessant, evenals vragen over recreatief gedrag buiten sport. Wellicht zou het zin kunnen hebben om motieven om niet (meer) te sporten wel mee te nemen. Na enige discussie is besloten om dit toch niet te doen, omdat ook hier standaardantwoorden als geen tijd (meer) en geen zin (meer) de boventoon zullen voeren. Uit eerder onderzoek (o.a. Hooft, 1987 en Manders en Kropman, 1985) is gebleken dat financiële argumenten om niet (meer) te sporten een zeer kleine minderheid vormen. Meer bruikbare en politiek relevantere informatie zou dan de vraag zijn wat men wel in de vrijetijd doet, zodat je weet wat er schuilt achter 'geen zin' of 'geen tijd' en of men participeert aan maatschappelijke activiteiten.

Bij de kosten van sport voor deelnemers moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen contributie en bijkomende kosten. Bij contributie moet een bruikbare uitsplitsing worden gemaakt, naar leeftijd: bijv. 8 jaar, 12 jaar, 16 jaar en senioren. Hieraan toegevoegd zou een vraag gesteld kunnen worden of men de contributie hoog, laag of normaal vindt. De vraag naar passieve sportbeoefening moet een antwoordcategorie hebben die verwijst naar lokale TV (salto, AT5).

Een verenigingsenquête moet eenvoudig zijn, a la de vragenlijst die de Kamer van Koophandel hanteert. Verenigingen moeten uitgenodigd worden de lijst in te vullen. Als tegenprestatie zou je clubs uit de responsgroep de rapportage kunnen toesturen. Niet alle verenigingen (circa 800) hoeven ondervraagd te worden. Een steekproef van plusminus 200 verenigingen volstaat. Dan kunnen geen uitspraken worden gedaan per tak van sport, maar wel naar binnen- versus buitensport, teamsport versus individueel etc.. Over ontwikkelingen per tak van sport haal je je informatie toch al uit de bewonersenquête.

Bij organisatieverbanden voor sport moet 'andere commerciële organisatie' staan onder 'sportschool/fitnesscentrum'. Over die eerste formulering moet nog goed nagedacht worden: het moet refereren aan particulier lesverband, zoals bij skischolen, klimwanden, particuliere tennisles etc.. Dat geldt ook voor 'bedrijf': het gaat hier om een groepje sporters in bedrijfs- cq. werkverband, bijvoorbeeld een groepje postbodes dat buiten werktijden aan een zaalvoetbalcompetitie deelneemt. Maar het zou ook kunnen gaan om een groepje werknemers dat in de lunchpauze in de nabijgelegen sportschool aan fitness doet. Hier is de accommodatie de sportschool, maar het organisatieverband het bedrijf of de professionele organisatie. Het gaat dus om zoiets als 'in het kader van het werk'.

Conclusie

De gemeente Amsterdam vindt dat het primair moet gaan om een beeld van de lokale sportdeelname, waarbij het traceren van ontwikkelingen centraal staat. Gewaakt moet worden voor het te veel en te ver uitweiden over details en achterliggende verklaringen. Op enkele punten zijn correcties aangebracht.

In november 1996 is een symposium geweest rond het **Grote Groenonderzoek** (bijgevoegd), dat door Gadet c.s. is uitgevoerd. Veldwerk en rechte tellingen zijn door O+S verzorgd (kosten ca f 140.000), de nadere analyse en rapportage zijn door Gadet zelf uitgevoerd. Vanuit dit databestand worden op verzoek van stadsdelen specifieke deelrapportages rond parken vervaardigd.

Verder voert bureau Openluchtrecreatie **kwalitatieve analyses** uit rond het recreatiegedrag van specifieke doelgroepen (alleenstaanden, kinderen, gezinnen, allochtonen etc). Daarnaast worden ook beknopte onderzoeken gedaan rond bepaalde knelpunten (volkstuinten, zwembaden, sportparken op locatie etc). Ik krijg van Jos nog een overzicht van recent onderzoek toegestuurd.

Bij Gadet is net als bij Sport en Recreatie behoefte aan periodiek kwantitatief onderzoek om trends en ontwikkelingen in het stedelijke recreatiegedrag te signaleren. Het Grote Groenonderzoek is vooralsnog éénmalig, maar er zijn zeker plannen om dit over 4 à 5 jaar weer te herhalen. Bij dRO is jaarlijks 1,5 ton onderzoeksgeld beschikbaar, dat gedeeltelijk voor een dergelijke monitor kan worden ingezet. In principe ondersteunt Gadet de gedachte om sport en recreatie hierbij aan elkaar te knopen.

Er is geen duidelijke definitie en standaard voor recreatie-onderzoek, zoals Diopter die voor sport heeft ontwikkeld. Dit heeft mede te maken met de brede omschrijving van het begrip 'recreatie'. Naast sport omvat dit tevens cultuur, uitgaan etc en komt dus dicht in de buurt van een vrijetijdsmonitor. Gadet heeft onlangs de presentatie van de vrijetijdsmonitor van de KUB bijgewoond, maar hij vond de informatie nogal oppervlakkig en globaal. Blijkbaar is dit allemaal nog in ontwikkeling en ligt er nog steeds geen afgerond product. Gadet zoekt nog het BORIS-onderzoek (behoefte-onderzoek recreatie) op dat door LNV en de stichting Recreatie is uitgevoerd. Volgens hem zijn er bij LNV geen initiatieven om een echte standaard te ontwikkelen (zijn wel benaderd rond de KUB-monitor). Kan eventueel nog afgecheckt worden bij de heren Kuiken of Ogenstein (?).

De informatiebehoefte rond recreatie binnen de stadsdelen vat Gadet als volgt samen: de betreffende ambtenaren weten vrijwel niets, ze vinden alles interessant, maar als het geld kost ketst het meestal op bestuurlijk niveau af. Dit betekent dat je dus feitelijk veel meer draagvlak bij bestuurders moet creëren. Ook een belangrijk signaal als de opzet van een sportmonitor door de centrale stad met de stadsdelen zou worden besproken: vooral aandacht geven aan het bestuurlijk overleg.

Vanuit dRO is er dus wel belangstelling om samen te werken aan een gezamenlijke monitor en er is dus ook medefinanciering mogelijk. Dit zou in ambtelijk overleg verder uitgewerkt kunnen worden. Hij hecht overigens ook sterk aan een kwalitatieve, interpretatieve slag bij een dergelijke monitor.

2.3 De Amsterdamse Sportraad over de monitor

Paul de Lange, ambtelijk secretaris van de Amsterdamse Sportraad, is van mening dat de cijfers over sportdeelname vooral betekenis krijgen tegen het licht van de lokale sportinfrastructuur. Sportverenigingen nemen daarbinnen een belangrijke plaats in, juist omdat deze te maken hebben met een aantal ingrijpende ontwikkelingen. De Amsterdamse Sportraad noemt de volgende:

- schaalvergroting in de sport (opheffing en samenvoeging van clubs);
- professionalisering van kader als reactie op afname van het aantal vrijwilligers (Melkertbanen, zie bijgevoegde enquête). In hoeverre willen verenigingen administratieve, logistieke of bestuursondersteunende taken uitbesteden?;
- nieuw professioneel beleid bij verenigingen als gevolg van privatisering van beheer en onderhoud (zelfwerkzaamheid/uitbesteden; bijvoorbeeld inschakelen van onderhoudsteams): wat is de behoefte aan Melkertbanen in de sport? hoe is de kwaliteit die geleverd wordt door beheerbedrijven c.q. onderhoudsploegen?;
- afnemende binding van leden met clubs (uitval): waarom zeggen leden hun lidmaatschap op?;
- invoering marketingstrategieën door verenigingen en het vervullen van maatschappelijke functies (huiswerkbegeleiding). In hoeverre vervullen verenigingen 'extra-sportieve' (sociale maatschappelijke) taken?

- een toegenomen financiële druk op de verenigingsbegroting door gestegen tarieven en andere stijgende kostenposten (trainers, bondsafdracht, belasting).

Volgens de Sportraad moeten we niet vergeten de hoofdlijn van gemeentelijk sportbeleid te volgen. Deze heeft betrekking op het aanbieden van sportaccommodaties en het bereiken van doelgroepen. Het gaat hier enerzijds om het meten van de tevredenheid over de gehuurde accommodatie (bereikbaarheid, veiligheid, parkeermogelijkheid, gebruikswaarde, hygiëne). Anderzijds kan gevraagd worden naar de samenstelling van het ledenbestand (allochtonen vrouwen, ouderen, gehandicapten; voor jongeren geldt een relatie met het onderwijs via schoolsport en JIB).

Een beleidsmatig interessant en relevant aspect van beleid is het contact tussen de lokale overheid en de sportverenigingen. Door het invoeren van het stadsdeelmodel is dit sterk veranderd. Hoe ervaren verenigingen de contacten met stadsdeel/centrale stad? Hier speelt ook mee dat slechts enkele stadsdeelloverstijgende accommodaties centraal beheerd worden. Terwijl in principe elk sportpark een stadsdeelloverstijgende functie vervult.

Tot slot hecht Paul de Lange er belang aan dat regelmatig bekeken wordt welke betekenis (motivering) sporters aan sport hechten. Niet in de trant van 'leuk', maar meer op het terrein van gezondheid, conditie, sociaal contact, prestatie, pedagogie. De vraag kan dan luiden: wat vindt u de belangrijkste waarde van sportbeoefening?

Conclusie

Samengevat dienen volgens Paul de Lange de volgende onderwerpen een plaats te krijgen in de 'verenigingsbarometer':

- samenwerking met andere clubs/fusieplannen
- professionalisering van kader (behoefte aan Melkert/taken uitbesteden)
- reactie op uitval in de sport/ledenwerving/maatschappelijke dienstverlening door verenigingen
- tevredenheid over de accommodatie (bereikbaarheid, toegankelijkheid, bruikbaarheid, hygiëne, veiligheid)
- het bereik van doelgroepen door verenigingen
- de tevredenheid over contacten met stadsdelen/gemeente
- financiële knelpunten.

2.4 VWS over de lokale sportmonitor

Henk Polling, onderzoekscoördinator van de Directie Sportzaken van het ministerie van VWS, vindt het een goede zaak dat de gemeente Amsterdam opdracht heeft verleend tot het ontwikkelen van een sportmonitor. Juist tijdens de ontwerpfase van een sportmonitor dient nauwgezet de gemeentelijke beleidscontext geanalyseerd te worden, opdat de monitor die informatie oplevert waarop het beleid getoetst kan worden. Die kan verder gaan dan alleen het sportbeleid, en zal raakvlakken hebben met recreatie en vrijetijd. Je kan de monitor bijvoorbeeld ook gebruiken om het sectorale karakter van afdelingen sportzaken te doorbreken en daartoe sectoroverstijgende informatie aanleveren. Zo zijn er duidelijke relaties met gezondheidszorg en sociale integratie. Hier laat de maatschappelijke betekenis van sport zich immers gelden.

Verder mist VWS een onderbouwend verhaal achter de items in de 'eerste gedachten-notitie' van DSP. Zo zal ook goed gelegitimeerd moeten worden waarom een verenigingsenquête gehouden gaat worden, terwijl er daarnaast vele andere sportaanbieders zijn.

Voor de persoonsgegevens van respondenten zouden we volgens Polling gebruik kunnen maken van de GFO (Gemeenschappelijke Functionele Ontwerpen) van de VNG, omdat die landelijke richtlijnen/standaardisering bevatten.

Volgens VWS is het interessant om te bekijken welke verenigingen sociale taken (huiswerkbegeleiding e.d.) op zich hebben genomen. Bij kader moet een goede begripsafbakening gehanteerd worden. Hierbij moet ook het onderscheid aan de orde komen tussen vrijwillig en professioneel kader. Vragen naar een verenigingsbeleidsplan heeft zijn beperkingen. Er zullen namelijk zat clubs zijn die helemaal geen beleidsplan, maar wel degelijk goede plannen hebben. Ook zou er aandacht moeten zijn voor samenwerkingsverbanden tussen verenigingen en scholen,

welzijnsinstellingen en gemeenten ten aanzien van het sportaanbod (doelgroepen). Specifiek voor stadsdelen kan gevraagd worden wat verenigingen van deze organisaties verwachten. Polling vestigt de aandacht op het tijdbestedingsonderzoek (AVO) van het SCP met het oog op een landelijke vergelijking. Ook een vergelijk met het CBS-budgetonderzoek is aardig in verband met kosten van sport.

De kwaliteit van sportbeoefening kan iets prominenter naar voren worden gehaald, bijvoorbeeld m.b.t. beheer en onderhoud en sporttechnische leiding.

Op de vraag hoe het rapport van Van Bottenburg is ontvangen, antwoordt Polling dat veel gemeenten toch vast blijven houden aan hun eigen onderzoeksmethodes. Bovendien was er nogal wat kritiek van de harde kern-onderzoekers op de vraag 'voelt u zich sporter?' Tot slot is er de tip dat we zoveel mogelijk mee moeten werken aan een efficiënte enquête-economie en zoveel mogelijk mee dienen te liften met bestaande enquêtes.

Conclusie

VWS onderstreept het belang van goed doorwrochten lokale monitorinstrumenten die zodanig toegepast moeten worden dat vergelijkingen met andere gemeenten mogelijk zijn. Polling volgt het Amsterdamse proces dan ook met interesse en vindt het niet ondenkbaar dat andere gemeenten hier op termijn van kunnen leren. Hij onderstreept het belang van een goede beleidsmatige onderbouwing en toepassing van de monitor en waarschuwt voor een te snelle keuze voor een smal sectoraal terrein. Waar mogelijk kan worden aangesloten bij standaardiseringen van bestaande enquêtes (VNG, SCP, CBS). Ook bij de uitvoering van de lokale monitor kan gebruik worden gemaakt van reeds in gang gezette mailingen.

3 En wat vinden de stadsdelen ervan?

3.1 Inleiding

Aan de betrokken ambtenaren sport (variërend van hoofden en beleidsmedewerkers voor sport of welzijn en stadsdeelwerken of groen) van stadsdelen is een aantal vragen met betrekking tot de sportmonitor voorgelegd. Hun is gemeld dat de sportmonitor uit twee instrumenten zou kunnen bestaan: een bewonersenquête en een vragenlijst aan verenigingsbesturen. De vragen aan de stadsdelen luiden:

- In hoeverre hebben stadsdelen een betrouwbaar beeld van sportdeelname en het functioneren van sportverenigingen?
- Wordt door het stadsdeel periodiek bepaalde informatie bij sportverenigingen opgevraagd?
- In welke periodieke informatie zijn stadsdeelmedewerkers/bestuurders geïnteresseerd?
- In welke frequentie moet de monitor worden afgenomen?
- Welke kosten zijn stadsdelen bereid te dekken voor valide en betrouwbare informatie over sportdeelname van stadsdeelnemers?
- Zijn stadsdelen geïnteresseerd in het koppelen van een jaarlijkse of tweejaarlijkse verenigingsenquête aan het subsidie- of tariefbeleid?

De antwoorden daarop zijn in de volgende paragraaf terug te vinden. In 3.3 worden hier conclusies aan verbonden.

3.2 Uitslagen telefonische enquête onder stadsdelen

Respons

Van de zeventien stadsdelen hebben op één na alle contactpersonen deelgenomen aan de enquête. Stadsdeel Westerpark was vanwege tijdgebrek (de afdeling Sport telt twee vacatures) niet bereid mee te doen.

Huidige beschikbaarheid van informatie over sportdeelname

Op de vraag in hoeverre stadsdelen een betrouwbaar beeld hebben van sportdeelname en het functioneren van sportverenigingen antwoorden er zeven dat er helemaal geen inzicht is. Alleen stadsdeel Zuidoost doet sinds kort structureel een bewonersonderzoek naar sportdeelname. De overige acht stadsdelen hebben geen betrouwbaar beeld van de sportdeelname, maar zeggen daar wel enig inzicht in te hebben. Zij houden het volgende bij:

- het bereik van het sportbuurtwerk: 4 keer
- ledentallen sportverenigingen: 2 keer
- ad hoc-peiling bij planvorming: 1 keer
- accommodatiebezoek: 2 keer.

Informatie opvragen bij sportverenigingen

Drie van de zestien stadsdelen vragen periodiek informatie op bij sportverenigingen. Deze informatie heeft meestal betrekking op de ledentallen en financiële zaken. Tien stadsdelen doen dat nooit en de overige drie incidenteel. Drie stadsdelen gaven aan dat er geen of nauwelijks sportclubs in hun gebied gevestigd zijn. Van de stadsdelen die geen informatie opvragen zeiden enkele dat zij via overleg weten hoe de clubs er voor staan.

Informatiebehoefte van de stadsdelen

Aan de ambtenaren is de (open) vraag voorgelegd in welke periodieke informatie over lokale sportbeoefening zij het meest geïnteresseerd zijn. In onderstaand schema staan alle genoemde items vermeld, met bijbehorende scores. Vooropgesteld zij dat alle stadsdelen het belang van een sportmonitor inzien. Slechts een paar stadsdelen was hierover ietwat gereserveerd, maar dat is vooral een gevolg van de betrekkelijke lage prioriteit van sport binnen die gebieden. Overigens hangt die lage prioriteit samen met het nagenoeg ontbreken van voorzieningen en verenigingen aldaar.

Schema 1: Mogelijke items voor sportmonitor volgens stadsdelen

Items	Aantal malen genoemd door stadsdelen
leeftijden (o.a. jeugd, ouderen)	10
postcode sporters t.o.v. stadsdeel waar men sport	7
kader	7
sportdeelname	6
etniciteit	6
organisatievorm sportbeoefening	6
aantal verenigingsleden	4
sociaal-economische groep sporters	3
wijze van werven kaderleden	3
wensen van verenigingen t.o.v. stadsdelen (bijv. voor voorzieningen)	3
bereik sportbuurtwerk	3
begroting sportverenigingen	3
functies van kaderleden en hun aantallen	2
knelpunten van sportverenigingen	2
contributiebedragen	2
verwachting over ledental verenigingen	2
deelname takken van sport	2
sportvoorzieningen per stadsdeel	1
knelpunten in stadsdeelbeleid sport	1
verschillen in sportdeelname tussen stadsdelen	1
geslacht	1
samenstelling besturen sportverenigingen	1
sportaanbod stadsdelen	1
bezetting sportaccommodaties	1

Frequentie afname sportmonitor

In schema 2 is weergegeven in welke frequentie de monitor volgens de stadsdelen zou moeten worden afgenomen.

Schema 2: Frequentie toepassing sportmonitor

Frequentie toepassing sportmonitor	Aantal malen genoemd door stadsdelen
Jaarlijks	4
Jaarlijks of tweejaarlijks	3
Tweejaarlijks	3
Eén keer per twee of drie jaar	2
Eén keer per drie jaar	1
Eén keer per vier jaar	2
Weet niet	1

Meer dan de helft van de respondenten wil de monitor jaarlijks of tweejaarlijks toepassen. Een respondent merkte nog op dat het de voorkeur verdient om de monitor aan het begin van het sportseizoen in september af te nemen. Een ander gaf aan de monitor in de pas te laten lopen met stadsdeelmonitoren, bijvoorbeeld die over leefbaarheid.

Bijdrage stadsdelen aan de uitvoeringskosten

De stadsdeelambtenaren vinden het over het algemeen een uitgemaakte zaak dat zij wat aan de uitvoeringskosten van de monitor bijdragen, wanneer deze ook uitkomsten genereert op stadsdeelniveau. Veertien stadsdelen gaven dan ook aan een deel van de uitvoeringskosten te willen dekken. Twee stadsdelen wisten het niet. De ambtenaren gaven echter nagenoeg allen aan dat hiervoor een besluit moet worden genomen door het stadsdeelbestuur, omdat hiervoor budget dient te worden vrijgemaakt. De meeste stadsdelen gaven aan dat het bedrag 'redelijk' of 'beperkt' moet zijn. Een ambtenaar gaf de tip dat een monitor zich goed leent voor een abonnementsstelsel. Een andere tip was dat stadsdelen naar rato van hun bevolkingsomvang een financiële bijdrage zouden moeten leveren.

Toepassing sportmonitor op beleidsvoering van stadsdelen

Veertien stadsdelen zijn van mening dat de sportmonitor een goed instrument kan zijn voor het stadsdeelbeleid voor sport. Twee stadsdelen zien die functie van de monitor nog niet direct. In schema 3 staan in trefwoorden de toepassingsgebieden.

Schema 3: Beleidstoepassing van de sportmonitor door stadsdelen

Beleidsterrein/instrument	Aantal maal genoemd door stadsdelen
Tarieven en subsidiebeleid sport	4
Accommodatiebeleid (aanbod/vraag)	2
Doelgroepenbeleid	2
Knelpunten in beleid / sportontwikkelingen	2
Verenigingen en schoolsport / JIB	2
Integraal beleid stadsdelen (bijv. leefbaarheid)	1
Weet niet	3

3.3 Analyse en conclusies

Behoeftte aan een sportmonitor

De hoofdconclusie uit de stadsdeelenquête is dat nagenoeg alle stadsdelen behoefte hebben aan een beter beeld van de lokale sportdeelname. Een monitorinstrument is daarvoor een goed instrument. Over de vraag hoe zo'n instrument ingevuld kan en zou moeten worden, zijn de stadsdelen min of meer verdeeld. Uit de gesprekken met de stadsdeelambtenaren is gebleken dat men zowel behoefte heeft aan informatie op verenigingsniveau als op het niveau van bewoners. Op dit moment zijn er bijna geen stadsdelen die over het eerste of het tweede een goed en betrouwbaar beeld hebben. Een beperkter aantal stadsdelen heeft tevens behoefte aan informatie over sportbuurtwerk, stadsdeelbeleid sport en het aanbod en gebruik van voorzieningen.

Voorlopig kan geconcludeerd worden dat de monitor uit twee instrumenten zou moeten bestaan: een bewonersenquête en een verenigingsenquête.

De sportmonitor moet uitkomsten genereren die ook op het niveau van stadsdelen zijn uit te splitsen. Dit blijkt eens te meer uit het feit dat de meeste stadsdelen de monitor ook als sturingsinstrument voor sportbeleid zien. Vooral het tarieven- en subsidiebeleid, het doelgroepen- en accommodatiebeleid zijn door stadsdelen genoemde toepassingsgebieden. Om deze redenen hebben de meeste ambtenaren aangegeven bij het stadsdeelbestuur te willen pleiten voor een bijdrage aan de uitvoeringskosten van de monitor. Dit dient een bescheiden bijdrage te zijn, bijvoorbeeld naar rato van het aantal inwoners per stadsdeel en in de vorm van een abonnement.

Niet in de lijn van de monitoring van sportdeelname, maar wel in die van stadsdeelbeleid sport (voorzieningen en sportbuurtwerk) en de effectiviteit daarvan, is het raadzaam om ook hiervoor een monitoringinstrument te ontwikkelen. Dit zal niet in het kader van deze opdracht gebeuren, maar verdient zeker aandacht.

Invulling monitor en frequentie van afname

De door stadsdelen genoemde items lopen grotendeels in de pas met bestaande sportdeelname-enquêtes. Er dient in ieder geval op stadsdeelniveau een uitwerking plaats te vinden naar:

- achtergrondkenmerken van respondenten: sporters naar leeftijd, postcode, plaats van sportbeoefening, etniciteit, sociaal-economische groep, organisatievorm sport, tak van sport, kaderfunctie en wijze van rekrutering kader.
- verenigingsinformatie: aantal leden, aantal kaderleden/vrijwilligers naar functie, bestuurssamenstelling naar leeftijd, sekse en etniciteit, wensen stadsdelen ten opzichte van stadsdeel, aanbod van verenigingen, contributie, begroting, knelpunten en verwachting over ledental.
- stadsdeelinformatie: minder vaak genoemd zijn items die betrekking hebben op stadsdeelbeleid, zoals bereik sportbuurtwerk, voorzieningen in het stadsdeel, sportaanbod van het stadsdeel en knelpunten in stadsdeelbeleid sport. Sportbuurtwerk kan meegenomen

worden in de bewonersenquête. De rest zou langs andere weg en buiten deze opdracht in beeld gebracht moeten worden.

De bewonersenquête zou tweejaarlijks uitgevoerd moeten worden. De jaarlijkse schommelingen zijn niet zo groot, en het is niet nodig het sportbeleid jaarlijks te toetsen aan een zeer geleidelijke ontwikkeling van de sportdeelname. Eens in de drie of vier jaar lijkt ons weer te incidenteel. Bovendien is het moeilijk in die frequentie traditie en continuïteit in toepassing op te bouwen.

De verenigingsenquête zou ons inziens en gezien de uitkomsten van deze enquête jaarlijks afgenomen moeten worden. Ten eerste omdat de situatie van individuele verenigingen wel jaarlijkse schommelingen kan vertonen. Ten tweede omdat er een structureel contact is tussen verenigingen en stadsdelen in vorm van de formele relatie verhuurder/huurder van sportaccommodaties. Binnen die relatie en de jaarlijkse afrekening van de huur past het om navraag te doen over het gebruik van de accommodatie. Ten derde is het gezien de ontwikkelingen in de verenigingssport steeds belangrijker dat stadsdelen een ondersteunend beleid voeren voor sportclubs. Hiervoor dient elk stadsdeel inzicht te hebben in allerlei verenigingsaspecten. Het verdient aanbeveling de verenigingen niet te overvragen en namens de lokale overheid één jaarlijkse enquête af te nemen.

Appendix 1 Vragenlijstje lokale sportmonitor

Doel van de interviews is het voorbereiden en uitwerken van een monitorinstrument waarmee de sportdeelname, en relevante informatie die daarmee verband houdt, kan worden gevolgd. Het gaat hierbij om het formuleren van vragen en het opstellen van antwoordcategorieën. Bij registratiegegevens gaat het onder meer om betrouwbaarheid, beschikbaarheid en relevantie. Rode draden bij de gesprekken zijn:

- de plaats van de sportmonitor temidden van andere, deels verwante monitoren (vrijetijd, recreatie sport en bewegen (gezondheid) e.d.
- de vergelijkende waarde van de monitor met andere informatie (lokaal) en gelijkgerichte monitoren (zowel andere grote steden als landelijk).

‘Landelijke vragen’ zijn:

- Is de lokale monitor een middel om vergelijkende/systematiserende informatie over sportdeelname te genereren voor landelijk gebruik?
- Welke items dienen dan in ieder geval meegenomen te worden?
- Is de Amsterdamse uitwerking conform de ideeën achter het Diopter-onderzoek?
- Wat doet VWS aan landelijke implementatie hiervan?
- Welke landelijke *beleids*items dienen een plaats te hebben in de monitor?
- Van welke aanvullende landelijke informatiebronnen kan gebruik worden gemaakt ter verdieping en interpretatie van de uitkomsten?
- In welke frequentie moet de monitor worden afgenomen?

‘Lokale vragen’ zijn:

- Is er behoefte aan specifieke informatie via andere informatiebronnen dan de persoonlijke enquête? (accommodatiegebruik, verenigingsgegevens)
- Welke items moeten sowieso in de monitor opgenomen worden?
- In hoeverre is er behoefte aan informatie betreffende activiteiten die nevens geschikt zijn aan sportactiviteiten (recreatie, cultuur, sportieve vakantie etc)
- Van welke aanvullende lokale informatiebronnen kan gebruik worden gemaakt ter verdieping en interpretatie van de uitkomsten?
- In welke frequentie moet de monitor worden afgenomen?

Vragen aan stadsdeelmedewerkers zijn (dit wordt op zichzelf een korte enquête):

- In hoeverre hebben stadsdelen een betrouwbaar beeld van sportdeelname en het functioneren van sportverenigingen?
- In welke periodieke informatie zijn stadsdeelmedewerkers/bestuurders geïnteresseerd?
- In welke frequentie moet de monitor worden afgenomen?
- Welke kosten zijn stadsdelen bereid te dekken voor valide en betrouwbare informatie over sportdeelname van stadsdeelnemers?
- Zijn stadsdelen geïnteresseerd in het koppelen van een jaarlijkse of tweejaarlijkse verenigingsenquête aan het subsidie- of tariefbeleid?

Vragen aan verenigingsbestuurders zijn:

- Welke informatie kunnen verenigingsbestuurders vrij gemakkelijk verstrekken? (financieel, aantallen en categorieën leden, kader, accommodatiegegevens)
- Wat willen verenigingen weten over sportdeelname c.q. sportbeleidszaken?

Appendix 2 Lijst van geïnterviewde medewerkers

Gemeente Amsterdam

Bert Veldkamp, beleidsmedewerker Sport en Recreatie
Jos Gadet, medewerker recreatie Dienst Ruimtelijke Ordening

Ministerie van VWS

Henk Polling, onderzoekscoördinator Directie Sportzaken

Stichting Amsterdamse Sportraad

Paul de Lange, ambtelijk secretaris

Ambtelijke contactpersonen Sport van Amsterdamse stadsdelen

Sylvia Cox, stadsdeel De Baarsjes
Henk van Moorsel, stadsdeel Binnenstad
Edmond de Ru, stadsdeel Bos en Lommer
Astrid Kruisheer, stadsdeel Buitenveldert
Rob Jeursen, stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer
Gerard Verlaan, stadsdeel Amsterdam-Noord
Adriaan de Haer, stadsdeel Oost
Thijs Wenneger, stadsdeel Osdorp
Sjoerd Teunisse, stadsdeel Oud-West
Mevrouw Linthout, stadsdeel De Pijp
Mevrouw Bijl, stadsdeel Rivierenbuurt
Jan van Asten, stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Vaart
Frans Rinsema, stadsdeel Watergraafsmeer
Bea Visser, stadsdeel Westerpark
Hugo Heer Hilgers, stadsdeel Zeeburg
Eddy Smit, stadsdeel Zuid
Arie Visser, stadsdeel Zuidoost